Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
PAOLA MENGOZZIJA,
predstavljeni 30. aprila 2014 [1]

Zadeva C-338/13

Marjan Noorzia(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,

ki ga je vložilo Verwaltungsgerichtshof (Avstrija))

„Pravica do združitve družine — Direktiva 2003/86/ES — Člen 4(5) — Nacionalna zakonodaja, ki določa, da morata sponzor in zakonec pred vložitvijo prošnje za združitev družine dopolniti 21 let“

1. „Zakonska zveza se sme skleniti samo s svobodno in polno privolitvijo obeh bodočih zakoncev.“ Tako določa člen 16(2) Splošne deklaracije o človekovih pravicah. [2]

2. S tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je predložilo avstrijsko Verwaltungsgerichtshof, se Sodišču prvič predlaga, naj zavzame stališče glede določbe iz Direktive 2003/86/ES [3] v zvezi s pravico do združitve družine, katerega poseben cilj je preprečiti prisilne poroke ali poroke, pri katerih se vsaj eden od zakoncev poroči brez svobodne in polne privolitve, ker je žrtev fizične ali psihične prisile, kot so grožnje ali druge čustvene ali v najhujših primerih fizične zlorabe. [4]

3. Prisilne poroke so v Evropi prikrite, vendar kljub temu ta praksa ni zanemarljiva. [5] Da bi se ta pojav, pri katerem so grobo kršene temeljne človekove pravice, zlasti pravice žensk, omejil, je bila v Direktivo 2003/86 vključena določba, za razlago katere nacionalno sodišče prosi Sodišče.

4. Vendar kot bo prikazano v nadaljevanju, mora biti v obravnavanem primeru zakonito izpolnjevanje tega cilja usklajeno z zahtevami, ki izhajajo iz pravice do spoštovanja družinskega življenja parov, poročenih z iskreno privolitvijo.

1 — Jezik izvirnika: italijanščina.

2 — Splošna deklaracija o človekovih pravicah, sprejeta 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III) Generalne skupščine Združenih narodov. Glej v istem smislu tudi člen 23(2) Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah.

3 — Direktiva Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 224).

4 — Prisilne poroke se lahko razlikujejo od dogovorjenih porok, pri katerih imata družini mladoporočencev prevladujočo vlogo pri dogovarjanju o sklenitvi zakonske zveze, vendar je končna odločitev glede njene sklenitve odvisna od mladoporočencev. Meja med dogovorjeno in prisilno poroko je vseeno pogosto tanka.

5 — Iz odgovorov večine vlad držav članic na javnem posvetovanju o pravici do združitve družine, ki je potekalo leta 2012 (glej http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/public-consultation/2012/consulting_0023_en.htm), je razvidno, da je malo statističnih podatkov o razširjenosti pojava prisilnih porok v Evropski uniji. Vendar je bilo na podlagi raziskav, izvedenih na primer v Združenem kraljestvu, ocenjeno, da se je leta 2009 večina ovadb nanašala na prisilne poroke, in sicer na od 5000 do 8000 porok samo v tej državi članici. V Nemčiji je bilo leta 2008 zaznanih več kot 3400 primerov.

I – **Pravni okvir**

A – *Evropska konvencija o človekovih pravicah*

5. Člen 8 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP),[6] naslovljen „Pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja“, določa:

„1. Vsakdo ima pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja, svojega doma in dopisovanja.

2. Javna oblast se ne sme vmešavati v izvrševanje te pravice, razen če je to določeno z zakonom in nujno v demokratični družbi zaradi državne varnosti, javne varnosti ali ekonomske blaginje države, zato da se prepreči nered ali zločin, da se zavaruje zdravje ali morala ali da se zavarujejo pravice in svoboščine drugih ljudi.“

B – *Pravo Unije*

6. Člen 7 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), naslovljen „Spoštovanje zasebnega in družinskega življenja“, določa:

„1. Vsakdo ima pravico do spoštovanja svojega zasebnega in družinskega življenja, stanovanja ter komunikacij.“

7. Direktiva 2003/86 določa pogoje za uveljavljanje pravice do združitve družin, ki jo imajo državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju držav članic. Navedena direktiva v skladu s svojo uvodno izjavo 2 spoštuje temeljne pravice, zlasti pravico do spoštovanja družinskega življenja, določeno v številnih instrumentih mednarodnega prava, med katerimi sta zlasti člen 8 EKČP in člen 7 Listine.

8. V členu 4 Direktive 2003/86 je opredeljen krog oseb, družinskih članov sponzorja, ki imajo lahko pravico do prebivanja na podlagi združitve družine. V skladu z odstavkom 1(a) navedenega člena med take osebe spada sponzorjev zakonec.

9. Odstavek 5 istega člena 4 Direktive 2003/86 določa:

„Da se zagotovi boljša integracija in preprečijo prisilne poroke, lahko države članice zahtevajo, da sponzor in njegov zakonec dosežeta neko minimalno starost in največ 21 let, preden se mu zakonec lahko pridruži.“

C – *Nacionalno pravo*

10. Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (zakon o nastanitvi in prebivanju)[7] določa, da pristojni avstrijski organi družinskim članom državljanov tretjih držav pod določenimi pogoji izdajo dovoljenje za prebivanje. V skladu s členom 2 Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz je družinski član v smislu tega zakona: „zakonec […]; to velja tudi za registrirane partnerje; zakonci in registrirani partnerji morajo v trenutku vložitve prošnje že dopolniti 21 let […]“.

6 — Konvencija, podpisana v Rimu 4. novembra 1950.

7 — BGBl. I, 100/2005, v spremenjeni različici, objavljeni v BGBl. I, 111/2010.

II – **Dejansko stanje, nacionalni postopek in vprašanje za predhodno odločanje**

11. M. Noorzia, tožeča stranka v postopku v glavni stvari, je afganistanska državljanka, rojena 1. januarja 1989.

12. M. Noorzia je 3. septembra 2010 na avstrijskem veleposlaništvu v Islamabadu (Pakistan) zaprosila za izdajo dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine, in sicer z zakonskim možem, rojenim 1. januarja 1990, ki je prav tako afganistanski državljan in prebiva v Avstriji.

13. Bundesministerin für Inneres (ministrica za notranje zadeve), nasprotna stranka v postopku v glavni stvari, je s sklepom z dne 9. marca 2011 prošnjo za združitev družine zavrnila. Avstrijski organ je zavrnitev prošnje obrazložil s tem, da je mož M. Noorzia pred sprejetjem sklepa o zavrnitvi prošnje za združitev družine sicer dopolnil 21 let, vendar naj bi bil v skladu z avstrijskim zakonom za določitev starostne meje odločilen trenutek vložitve prošnje, in ne trenutek sprejetja sklepa. Ker pa mož ob vložitvi prošnje za združitev družine še ni dopolnil 21 let, naj ne bi bil izpolnjen posebni pogoj za vložitev prošnje v skladu s predpisi.

14. M. Noorzia je sklep o zavrnitvi izpodbijala, zadevo pa je obravnavalo predložitveno sodišče.

15. Navedeno sodišče najprej ugotavlja, da v členu 4(5) Direktive 2003/86 ni opredeljeno, ali je za določitev v njem navedene starostne meje, ki jo lahko države določijo, da bi bila mogoča združitev družine, upošteven trenutek odločitve organa, trenutek dejanskega vstopa na ozemlje zadevne države članice ali kateri drugi trenutek. Predložitveno sodišče poleg tega ugotavlja, da je avstrijski zakonodajalec izrecno pojasnil, da je starostna meja 21 let formalni pogoj za izdajo dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine, da mora biti ta pogoj izpolnjen ob vložitvi prošnje za združitev in da se v primeru njegove neizpolnitve navedena prošnja zavrne brez možnosti za „odpravo pomanjkljivosti“ zaradi izpolnjenega pogoja glede zadevne starosti med postopkom.

16. V teh okoliščinah predložitveno sodišče sprašuje, ali je zadevna avstrijska zakonodaja skladna z določbo iz člena 4(5) Direktive 2003/86. Navedeno sodišče meni, da sta mogoči dve alternativni razlagi zadevne določbe. Po eni strani je besedilo navedene določbe mogoče razlagati tako, da mora biti za dosego starostne meje, predpisane v njej, upošteven trenutek, ko organ izda dovoljenje, in ne trenutek vložitve prošnje. Če je treba določbo iz navedene direktive razlagati tako, bi bila lahko torej avstrijska zakonodaja po mnenju predložitvenega sodišča neskladna z Direktivo 2003/86. Po drugi strani pa predložitveno sodišče meni, da bi lahko analiza namena zadevne določbe vodila v drugačno razlago, katere posledica bi bila lahko skladnost nacionalne zakonodaje z navedeno direktivo.

17. Predložitveno sodišče je glede na navedene premisleke v sklepu z dne 29. maja 2013 menilo, da je treba postopek, ki teče pred njim, prekiniti in Sodišču v predhodno odločanje predložiti to vprašanje:

„Ali je treba člen 4(5) Direktive Sveta 2003/86/ES […] razlagati tako, da nasprotuje določbi, v skladu s katero morajo zakonci in registrirani partnerji dopolniti 21 let starosti že ob vložitvi prošnje, da bi jih bilo mogoče šteti za družinske člane, ki so upravičeni do združitve?“

III – **Postopek pred Sodiščem**

18. Predložitveni sklep je v sodno tajništvo prispel 20. junija 2013. Pisna stališča so predložile M. Noorzia, avstrijska in grška vlada ter Komisija.

IV – **Pravna analiza**

A – *Uvodne ugotovitve*

19. Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je predložitveno sodišče vložilo pri Sodišču, zadeva razlago člena 4(5) Direktive 2003/86 o pravici do združitve družine.

20. V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da je pravica do združitve družine, ki je priznana in določena z Direktivo 2003/86, poseben vidik pravice do spoštovanja družinskega življenja, ki je temeljna pravica, določena v členu 8 EKČP in členu 7 Listine, in kot taka varovana v pravnem redu Evropske unije. [8]

21. Neposredna povezava med temeljno pravico do družinskega življenja in pravico do združitve družine je posebej priznana z Direktivo 2003/86 v njeni uvodni izjavi 2, navedeni v točki 7 zgoraj.

22. Sodišče je v teh okoliščinah zato izrecno trdilo, da je treba določbe Direktive 2003/86 razlagati ob upoštevanju temeljnih pravic, natančneje pravice do spoštovanja družinskega življenja, kot je opredeljena tako v EKČP kot v Listini. [9]

23. Sodišče je poleg tega poudarilo, da imajo države članice v skladu z Direktivo 2003/86, zlasti njenim členom 4(1), natančno določene pozitivne obveznosti, ki ustrezajo jasno opredeljenim subjektivnim pravicam, v skladu s katerimi morajo v primerih, predvidenih z navedeno direktivo, odobriti pridružitev nekaterih družinskih članov sponzorja, pri čemer nimajo možnosti proste presoje. [10]

24. Glede na to iz sodne prakse izhaja, da je odobritev združitve družine splošno pravilo in da je treba zato možnosti, priznane državam članicam na podlagi Direktive 2003/86, da določijo pogoje za izvajanje pravice do združitve družine, razlagati ozko. [11]

25. Sodišče je poleg tega poudarilo, da države članice morebitne možnosti proste presoje, ki jim je priznana na podlagi določb Direktive 2003/86, ne smejo uporabiti tako, da bi posegle v cilj te direktive, ki je podpirati združitev družine, niti v njen polni učinek. [12]

26. Poleg tega po navedbah Sodišča iz člena 17 Direktive 2003/86, ki določa, da v primeru zavrnitve prošnje za združitev družine „[d]ržave članice ustrezno upoštevajo naravo in trdnost družinskih razmerij osebe in trajanje njegovega [njenega] bivanja v državi članici ter obstoj družinskih, kulturnih in socialnih vezi z njegovo [njeno] državo izvora“, izhaja, da morajo države članice preučiti vsako prošnjo za združitev družine posebej. [13]

27. Na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, je treba odgovoriti ob upoštevanju zgoraj navedenih načel, izhajajočih iz sodne prakse.

8 — Sodba Parlament/Svet (C-540/03, EU:C:2006:429, točka 52 in navedena sodna praksa).

9 — Sodba Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, točka 44).

10 — Sodbi Parlament/Svet (EU:C:2006:429, točka 60) in Chakroun (EU:C:2010:117, točka 41).

11 — Sodbi Parlament/Svet (EU:C:2006:429, točka 60) in Chakroun (EU:C:2010:117, točka 41). Glej v zvezi s tem, kar zadeva možnost, navedeno v členu 7(1), začetek in točko (c) Direktive 2003/86 ter točko 43 sodbe Chakroun.

12 — Sodba Chakroun (EU:C:2010:117, točka 43).

13 — Sodba Chakroun (EU:C:2010:117, točka 48).

B – *Vprašanje za predhodno odločanje*

28. Predložitveno sodišče z vprašanjem za predhodno odločanje Sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4(5) Direktive 2003/86 razlagati tako, da nasprotuje nacionalni zakonodaji, v skladu s katero morata najnižjo starostno mejo, ki jo lahko v skladu z navedeno določbo države članice naložijo za sponzorja in njegovega zakonca, da bi lahko prišlo do združitve družine, nujno doseči oba ob vložitvi prošnje za združitev družine.

29. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je vložen po eni strani zato, ker v členu 4(5) Direktive 2003/86 ni izrecno navedeno, kateri je trenutek, ko naj bi sponzor in njegov zakonec dosegla v njem določeno starostno mejo, in po drugi zato, ker lahko pristojni nacionalni organi v skladu z avstrijsko zakonodajo o prenosu navedene direktive zavrnejo prošnjo, ki je bila vložena, preden je ena od zadevnih oseb – ali obe – dosegla tako starostno mejo, tudi če sta jo ob sprejetju sklepa o prošnji za združitev družine obe že presegli.

30. Za odgovor na vprašanje, navedeno v predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je predložitveno sodišče postavilo Sodišču, je torej treba pojasniti, kateri je trenutek, ko mora biti v skladu s členom 4(5) Direktive 2003/86 dosežena v njem določena starostna meja največ 21 let. Razložiti je torej treba ta predpis.

1. Razlaga člena 4(5) Direktive 2003/86

31. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi njen kontekst in cilje, ki jih želi doseči ureditev, v katero spada.[14] Zato se je treba lotiti dobesedne, teleološke in sistematične razlage člena 4(5) Direktive 2003/86.

a) Dobesedna razlaga

32. Nacionalno sodišče v predložitvenem sklepu trdi, da je iz samega besedila člena 4(5) Direktive 2003/86 razvidno, da je treba navedeno določbo razumeti tako, da je trenutek, ko mora biti dosežena v njem določena starostna meja, trenutek, ko pristojni organ izda dovoljenje za prebivanje, in ne trenutek vložitve prošnje za združitev družine.

33. Strinjam se z analizo predložitvenega sodišča, v skladu s katero besedilo zadevne določbe podpira razlago, iz katere izhaja, da upoštevni trenutek za dosego starostne meje ne more biti trenutek vložitve prošnje za združitev družine.

34. Ker imajo namreč države članice na podlagi člena 4(5) Direktive 2003/86 možnost, da naložijo starostno mejo, „preden[15] se mu [sponzorju] zakonec lahko pridruži“, to vključuje predpostavko, da mora biti ta meja dosežena v trenutku, ko je mogoče izvesti združitev družine, torej v trenutku, ko pristojni organ ugodi prošnji za dovoljenje za prebivanje zaradi združitve družine. Združitev je namreč mogoča le od trenutka, ko se prošnji ugodi, in ne prej.

14 — Sodba Koushkaki (C-84/12, EU:C:2013:862, točka 34 in navedena sodna praksa).

15 — V italijanski različici te določbe je uporabljena beseda *perché* v smislu „zato da bi“.

35. Takšno dobesedno razlago člena 4(5) Direktive 2003/86 v italijanski različici podpirajo druge jezikovne različice te določbe. Tudi v francoski, angleški, nemški in španski različici zadevne določbe je namreč navedeno, da je treba starostno mejo *doseči*, preden *je mogoča* združitev družine,[16] in ne pred vložitvijo prošnje[17]. To nanašanje na možnost[18] združitve družine torej dokazuje, da je upoštevni trenutek tisti, ko se prošnji ugodi.

36. Dobesedna razlaga navedenega predpisa zato vodi do ugotovitve, da je trenutek, ko naj bi sponzor in njegov zakonec presegla najnižjo starost v skladu z zadevno določbo, tisti, v katerem se lahko zakonec pridruži sponzorju. Iz tega izhaja, da ta trenutek ne more sovpadati s trenutkom vložitve prošnje za združitev družine, saj – kot je med drugim poudarilo predložitveno sodišče – v tem trenutku združitev še ni mogoča, dokler pristojni upravni organi izvajajo potrebno preučitev, ali so izpolnjeni pogoji za upravičenost do združitve družine.

b) Teleološka razlaga

37. Predložitveno sodišče pa meni, da bi bil s teleološko razlago člena 4(5) Direktive 2003/86 mogoč drugačen izid.

38. Navedeno sodišče namreč meni, da bi k cilju preprečevanja prisilnih porok več prispevala razlaga člena 4(5) Direktive 2003/86, v skladu s katero je trenutek, ko naj bi bila dosežena v njem določena starostna meja, trenutek vložitve prošnje za združitev družine. Nacionalno sodišče namreč meni, da je tveganje za sklenitev prisilnih porok večje, če se zakoncema odobri, da sta ob vložitvi prošnje stara manj kot 21 let, v nasprotju s primerom, v katerem to ni mogoče.

39. Avstrijska in grška vlada se s tem pristopom strinjata, pri čemer trdita, da bi razlaga zadevne določbe, v skladu s katero je treba zahtevati dopolnitev 21 let že ob vložitvi prošnje, ne le omogočala učinkovitejše izpolnjevanje cilja, to je preprečevanje prisilnih porok, temveč naj bi tudi zagotavljala spoštovanje tako načela enakosti – ker naj bi se enako obravnavali vsi prosilci, ki so kronološko v enakem položaju, s čimer naj ne bi bilo več pomembno, da je lahko starostna meja dosežena med postopkom – kot načela pravne varnosti, ki bi prosilce ščitilo pred kakršnim koli morebitnim diskriminatornim obravnavanjem pristojnih organov.

40. Torej ni dvoma, da je temeljni smisel in namen možnosti, ki je bila uvedena s členom 4(5) Direktive 2003/86, in sicer da se določi najnižja starostna meja, preprečevanje prisilnih porok. V zvezi s tem menim, da je na splošno verjetno, da višja starost lahko pomeni višjo raven zrelosti, ki lahko teoretično zadevni osebi pomaga, da se upre pritiskom, ki se izvajajo nanjo za sklenitev prisilne poroke, in jo lahko morebiti spodbudi k temu, da poišče pomoč.

41. Vendar menim, da mora biti analiza, s katero se poskuša ugotoviti, ali je res tako, opravljena posamezno glede na okoliščine, značilne za posamezen primer. Poleg tega moram poudariti, da so bili v evropski civilni družbi izraženi dvomi o dejanskem vplivu določitve starostne meje za dovolitev združitev družine na preprečevanje sklepanj prisilnih porok.[19]

16 — V francoski različici člena 4(5) Direktive 2003/86 je tako navedeno „le regroupant et son conjoint aient *atteint* un âge minimal [….] avant que le conjoint *ne puisse rejoindre* le regroupant“; v angleški „the sponsor and his/her spouse […] *be* of a minimum age [….] before the spouse *is able* to join him/her“, v nemški „der Zusammenführende und sein Ehegatte ein Mindestalter *erreicht* haben müssen […] bevor der Ehegatte dem Zusammenführenden *nachreisen darf*“ in v španski „el reagrupante y su cónyuge hayan *alcanzado* una edad mínima […] antes de que el cónyuge *pueda reunirse* con el reagrupante“ (moj poudarek).

17 — Primerjaj z odstavkom 6 istega člena. Glej točki 53 in 54 spodaj.

18 — V francoščini *puisse rejoindre*, v angleščini *able to join*, v nemščini *nachreisen darf* in v španščini *pueda reunirse*.

19 — Nekateri zastopniki evropske civilne družbe, ki so se udeležili javnega posvetovanja o pravici do združitve družine, organiziranega na pobudo Komisije in navedenega v opombi 5, so namreč opozorili, da ni podatkov o učinkovitosti preprečevanja prisilnih porok s predpisovanjem najnižje starosti za združitev družine, s čimer so vzbudili močne dvome o njegovi učinkovitosti.

42. Nedvomno pa drži, da določitev starostne meje za odobritev združitve družine neposredno vpliva na izvajanje pravice do združitve družine pri družinah mladoporočencev, ki so se poročili z iskreno privolitvijo, in ne zaradi prisile. Predpis, kakršen je zadevni nacionalni predpis, ki v skladu z Direktivo 2003/86 izvajanje pravice do združitve družine brez razlikovanja in individualne preučitve pogojuje z določeno starostjo, namreč ovira izvajanje te pravice pri tistih, ki so se poročili z resnično in iskreno privolitvijo, vendar še niso dosegli predpisane starostne meje.

43. Iz navedenih premislekov izhaja, da je treba v okviru razlage člena 4(5) Direktive 2003/86 cilj omejevanja prisilnih porok, če je zakonit in ustrezen, uravnotežiti s pravico parov, poročenih z iskreno privolitvijo, da izvajajo pravico do združitve družine, ki neposredno izhaja iz pravice do spoštovanja njihovega družinskega življenja, določene v členu 8 EKČP [20] in členu 7 Listine. [21]

44. Poleg tega iz sodne prakse, navedene v točkah 24 in 25 zgoraj, po eni strani izhaja, da je v sistemu, uvedenem z Direktivo 2003/86, odobritev združitve družine splošno pravilo in da je treba zato pogoje, ki jih lahko države članice naložijo za izvajanje pravice do take združitve, razlagati ozko, in, po drugi strani, da je treba navedeno direktivo razlagati glede na njen splošni cilj – to je podpirati združitev družine, ne pa jo ovirati – in to tako, da se zagotovi njen polni učinek.

45. Glede na navedene premisleke menim, da je razlaga člena 4(5) Direktive 2003/86, v skladu s katero je treba za vložitev prošnje za združitev družine najprej dopolniti 21 let, manj skladna s cilji navedene direktive kot razlaga istega predpisa, v skladu s katero pa je prošnjo mogoče vložiti pred dosego te meje in pridobiti dovoljenje za prebivanje, če je bila ta meja dosežena v trenutku, ko je organ sprejel sklep o prošnji za združitev družine.

46. Druga razlaga – ob tem, da zagotavlja polni učinek določbe, katere namen je preprečiti prisilne poroke – se namreč nagiba v *prid* združitvi družine, saj se izogne formalistični razlagi predpisa, ki ovira njeno izvajanje.

47. Glede na to se mi zdi, da je treba zavrniti trditve avstrijske vlade v zvezi z načelom enakega obravnavanja in grške vlade v zvezi z načelom pravne varnosti. To, da se dosega starostne meje odobri tudi po vložitvi prošnje, po mojem mnenju namreč ne more vključevati nikakršne diskriminacije in ne more ustvariti pravne negotovosti. V zvezi s tem je treba spomniti, da morajo v skladu s členom 5(4) Direktive 2003/86 pristojni organi vsekakor sprejeti sklep o prošnji za združitev družine, „kakor hitro je mogoče […] in v vsakem primeru najkasneje v devetih mesecih od dne, ko je bila prošnja vložena“. Določitev takšne časovne meje za obravnavo prošnje torej odpravi vsakršno pravno negotovost.

48. Nazadnje je treba tudi poudariti, da člen 4(5) Direktive 2003/86 izrecno določa še neki drug cilj, pri katerem lahko države članice uvedejo starostno omejitev za izvajanje pravice do združitve družine, to je cilj, da se zagotovi boljša integracija. Vendar v zvezi s tem poudarjam, da se niti predložitveno sodišče niti zainteresirane stranke, ki so predložile stališča Sodišču, glede tega niso izrekli. Razlog je verjetno ta, da se ta cilj v okviru zadevnega predpisa dojema kot postranski glede na cilj preprečevanja prisilnih porok.

20 — Sodišče je priznalo potrebo po upoštevanju pravice do spoštovanja družinskega življenja iz člena 8 EKČP v primeru prave zakonske zveze v sodbi Akrich (C-109/01, EU:C:2003:491, točka 58).

21 — V tem smislu je pomembna sodba Supreme Court of the United Kingdom z dne 12. oktobra 2011 v zadevi Quila (2001) UKSC 45, v kateri je to sodišče razglasilo nezakonitost ukrepa, ki je določal, da se v Združenem kraljestvu starost za združitev družine poveča z 18 na 21 let, kot sredstvo boja proti prisilnim porokam, ker je menilo, da ta ukrep nesorazmerno posega v pravico do spoštovanja družinskega življenja iz člena 8 EKČP. Supreme Court je v bistvu menilo, da je bil cilj preprečevanja prisilnih porok zakonit, da pa navedeni ukrep ni bil sorazmeren, ker ni dovolj dokazana učinkovitost zadevnega ukrepa in ker je bilo očitno, da je zadevni ukrep vplival na pravico do združitve družine pri parih, ki se niso poročili pod prisilo.

49. Ne glede na to v zvezi s tem poudarjam, da se zdi ideja, na kateri temelji navedba tovrstnega cilja, ta, da je lahko integracija v družbo države članice, ki sprejme sponzorjevega zakonca, preprostejša, če je zakonec zrelejši, ker je dosegel določeno starost. Vendar brez spuščanja v vsebino takšnega morebitnega smisla in namena navedene določbe menim, da to nikakor ne izpodbija ugotovitve, da je razlaga člena 4(5) Direktive 2003/86, v skladu s katero je lahko starostna meja, dosežena ob združitvi družine, in ne ob vložitvi prošnje, skladnejša z izpolnjevanjem splošnih ciljev navedene direktive.

50. V zvezi s tem še poudarjam, da lahko po eni strani dolgotrajna ločitev članov družine dejansko negativno vpliva na integracijo, saj lahko takšna ločitev zrahlja družinske vezi. Po drugi strani se pri ocenjevanju zmožnosti integracije sponzorjevega zakonca na podlagi starosti nikakor ne sme zanemariti preučitev od primera do primera, kakor je določena s členom 17 navedene direktive glede na sodno prakso, navedeno v točki 26 zgoraj.

c) Sistematična razlaga

51. Branje člena 4(5) Direktive 2003/86, ki izhaja iz dobesedne in teleološke razlage, predstavljene v točkah zgoraj, je po mojem mnenju podprto s sistematično razlago navedene določbe.

52. Treba je namreč tudi poudariti, da iz branja celotne zadevne direktive izhaja, da je zakonodajalec Unije, ko se je želel sklicevati na trenutek vložitve prošnje, to storil izrecno.

53. Prvi primer v zvezi s tem je zajet v odstavku 6 istega člena 4 Direktive 2003/86, to je v odstavku, ki sledi tistemu, v katerem je naveden predpis, ki je predmet razlage v obravnavani zadevi. Tudi ta določba med drugim državam članicam daje možnost, da v zvezi z izvajanjem pravice do združitve družine določijo starostno mejo, čeprav najvišjo, in ne najnižje. Zakonodajalec Unije je v navedenem odstavku določil, da v nekaterih okoliščinah „lahko države članice zahtevajo, da je *prošnje*, ki zadevajo združitev družine za mladoletne otroke, *treba predložiti pred* njihovim petnajstim letom“.[22]

54. Vendar je treba ugotoviti, da je zakonodajalec Unije v navedenem odstavku v nasprotju z odstavkom pred njim, ki je predmet razlage v obravnavani zadevi, izrecno navedel, da mora biti v njem določena starostna meja dosežena pred trenutkom vložitve prošnje za združitev družine.

55. Podobno se zakonodajalec tudi v členu 7(1) Direktive 2003/86 pri določitvi, da lahko države članice od zadevne osebe zahtevajo, naj dokaže, da izpolnjuje vrsto pogojev v zvezi s sponzorjem, izrecno sklicuje na trenutek, „[k]o je prošnja za združitev družine predložena“.

56. Iz navedenih premislekov izhaja, da bi zakonodajalec Unije, če bi želel, da se starostna meja iz odstavka 5 člena 4 Direktive 2003/86 doseže ob vložitvi prošnje, to posebej navedel v določbi. Ker tega ni storil, je treba dati prednost razlagi, da trenutek, ko naj bi bila dosežena navedena starostna meja, ne sovpada s trenutkom vložitve prošnje, temveč s trenutkom, ko je mogoča združitev družine, ali trenutkom ugoditve prošnji.

57. Avstrijska in grška vlada trdita, da je dosega starostne meje iz člena 4(5) Direktive 2003/86 formalni pogoj za vložitev prošnje za združitev družine. Grška vlada trdi zlasti, da je trenutek, ko mora biti dosežena starostna meja, razviden iz določbe člena 5(2) Direktive 2003/86, v skladu s katero je treba prošnji za združitev družine priložiti listinske dokaze, ki potrjujejo družinske vezi in izpolnjevanje pogojev, med drugim predpisanih v členu 4 iste direktive. Po mnenju grške vlade torej iz besedila navedene določbe izhaja, da mora biti med listinskimi dokazi, ki jih mora prosilec predložiti organu, dokazilo o dosegi starostne meje iz člena 4(5) Direktive 2003/86.

22 — Moj poudarek.

58. Vendar v zvezi s tem ugotavljam, da iz nobene določbe Direktive 2003/86 ne izhaja, da je dosega starostne meje iz člena 4(5) Direktive 2003/86 formalni pogoj za vložitev prošnje. Zlasti ne vidim, da bi to lahko nujno izhajalo iz določbe člena 5(2) Direktive 2003/86, v skladu s katero je treba prošnji priložiti dokazilo o izpolnjevanju pogojev iz člena 4. Če se navedena določba bere v povezavi s členom 4(5) Direktive 2003/86, jo je mogoče – in po mojem mnenju jo je treba – razlagati tako, da je treba prošnji priložiti dokazilo, da bo starostna meja dosežena ob združitvi.

59. Avstrijska vlada poleg tega meni, da v členu 4(5) Direktive 2003/86 ni izrecno opredeljen trenutek, ko naj bi bila dosežena starostna meja, zato naj bi imele države članice polje proste presoje, ki naj bi jim v skladu z načelom procesne avtonomije omogočalo, da jo določijo, kot se jim zdi najbolje.

60. V zvezi s tem po eni strani ugotavljam, da je iz premislekov, navedenih v točkah od 33 do 36 zgoraj, razvidno, da iz besedila zadevnega predpisa dejansko izhaja, da je v njem navedeno, da naj bi bil trenutek, ko naj bi bila dosežena starostna meja, tisti trenutek, ko je mogoča združitev, kar izključuje trenutek, ko je vložena prošnja.

61. Po drugi strani, tudi če se prizna, da zadevna določba pušča državam članicam polje proste presoje v zvezi z določitvijo upoštevnega trenutka za dosego starostne meje, iz sodne prakse, navedene v točki 25 zgoraj, izhaja, da je državam članicam v skladu z Direktivo 2003/86 sicer priznano polje proste presoje, vendar pri njegovi uporabi ne smejo posegati v cilj navedene direktive, ki je podpirati združitev družine.

62. Po mojem mnenju torej predpis, na podlagi katerega je mogoče sprejeti sklep o zavrnitvi prošnje za združitev družine, ker ni dosežena starostna meja za izvajanje pravice do združitve v trenutku vložitve prošnje, čeprav je bila ob sprejetju takega sklepa zahtevana starostna meja dosežena, ne le ne podpira združitve družine, temveč jo ovira, in to ne glede na okoliščino, na katero je opozorila avstrijska vlada, da lahko zakonca pozneje znova vložita prošnjo za združitev družine.

d) Predlog

63. Iz dobesedne, teleološke in sistematične razlage člena 4(5) Direktive 2003/86 izhaja, da je trenutek, na katerega se lahko države članice sklicujejo pri tem, ko sponzorju in njegovemu zakoncu naložijo, da sta za izvajanje pravice do združitve družine dosegla starostno mejo, določeno na največ 21 let, tisti, ko je taka združitev mogoča. Navedeni trenutek torej ne more sovpadati s trenutkom predložitve prošnje za združitev družine pristojnemu organu. Iz navedenega izhaja, da s tako določbo ni skladna zakonodaja, kakršna je nacionalna, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, v skladu s katero je treba za ugoditev prošnji za združitev družine navedeno starostno mejo doseči ob vložitvi prošnje in v skladu s katero lahko zato pristojni organi takšno prošnjo zavrnejo, če ob vložitvi prošnje navedena meja ni bila dosežena, čeprav je bila dosežena ob sprejetju sklepa o zavrnitvi te prošnje.

2. Vprašanje, predloženo Sodišču, v zvezi s preverjanjem veljavnosti člena 4(5) Direktive 2003/86

64. M. Noorzia v svojih stališčih Sodišču predlaga, naj preveri veljavnost člena 4(5) Direktive 2003/86. Po njenih trditvah pogoj za dosego najnižje starostne meje najmanj 21 let za izvajanje pravice do združitve družine, ne glede na to, ali mora biti izpolnjen na datum vložitve prošnje ali na datum odobritve združitve, ne more preprečiti prisilnih porok.

65. V zvezi s tem je treba najprej spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča izključno predložitveno sodišče pristojno za opredelitev predmeta vprašanj, ki jih namerava predložiti. Le nacionalno sodišče, ki odloča o zadevi in mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, je namreč pristojno, da ob upoštevanju posebnih okoliščin posamezne zadeve presodi nujnost sprejetja predhodne

odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, ali upoštevnost vprašanj, ki jih postavi Sodišču.[23]

66. Predložitveno sodišče torej s predlogom za sprejetje predhodne odločbe želi le razlago člena 4(5) Direktive 2003/86. To ne pomeni, da dvomi o veljavnosti teh določb, in ne navaja, da se je tako vprašanje pojavilo v sporu o glavni stvari, ki poteka pred njim.

67. Ker člen 267 PDEU ni pravno sredstvo, ki bi bilo na voljo strankam v sporu, ki poteka pred nacionalnim sodiščem, Sodišču ni treba odločati o veljavnosti prava Unije le zato, ker je ena od teh strank v pisnih stališčih v postopku pred njim postavila to vprašanje.[24] Zato ne glede na premisleke v točki 41 zgoraj menim, da pri tem ni treba preučiti vprašanja glede veljavnosti določbe iz člena 4(5) Direktive 2003/86, ki ga je postavila M. Noorzia.

V – **Predlog**

68. Iz zgoraj navedenih razlogov Sodišču torej predlagam, naj na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Verwaltungsgerichtshof, odgovori:

Člen 4(5) Direktive 2003/86 o pravici do združitve družine nasprotuje zakonodaji, v skladu s katero morata sponzor in njegov zakonec najnižjo starostno mejo, ki jima jo lahko države članice v skladu z navedeno določbo določijo, zato da bi bila združitev družine mogoča, nujno doseči ob vložitvi prošnje za združitev družine, da bi se te prošnji lahko ugodilo.

23 — Glej sodbo Brünsteiner in Autohaus Hilgert (C-376/05 in C-377/05, EU:C:2006:753, točka 26 in navedena sodna praksa).

24 — Glej sodbo Brünsteiner in Autohaus Hilgert (EU:C:2006:753, točka 28 in navedena sodna praksa). Glej v tem smislu tudi sodbo Melki in Abdeli (C-188/10 in C-189/10, EU:C:2010:363, točka 63). Kar zadeva vlogo strank v postopku za sprejetje predhodne odločbe, glej točko 80 sklepnih predlogov generalne pravobranilke V. Trstenjak v zadevi VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:401).